

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

گزارش صورتجلسه

عنوان جلسه: سومین نشست کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی

روز: یکشنبه

تاریخ: ۱۴۰۵/۳/۳۱

حاضرین در جلسه:

جناب آقای وطن دوست، رئیس محترم کمیسیون کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی اتاق بازرگانی یزد
جناب آقای بیگی یزدی، عضو محترم هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی یزد
سرکار خانم دانشیان، مدیرعامل محترم شرکت تولید نخ های صنعتی یزد
جناب آقای رضایی، مشاور محترم اتاق بازرگانی
جناب آقای عارفی نژاد، مدیرعامل محترم انجمن حسابداری
سرکارخانم پوررحیم، معاون محترم اقتصادی سازمان اقتصاد دارایی استان یزد
جناب آقای امیرحسینی، مشاور محترم حقوقی اتاق بازرگانی یزد
جناب آقای روحی، کارشناس محترم اقتصادی اداره مالیات و دارایی استان یزد
جناب آقای میرجلیلی، کارشناس رسمی دادگستری در امور مالیاتی
جناب آقای جعفری ندوشن، ممیز محترم امور مالیاتی استان یزد
جناب آقای زارع زاده، ممیز محترم اداره امور مالیاتی استان یزد

دستور جلسه:

بررسی و تحلیل مفاد پیش نویس بخشنامه تسعیر ارز

خلاصه مذاکرات:

علیرضا وطن دوست، رئیس کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی اتاق یزد اظهار کرد: هدف از برگزاری این جلسه، تحلیل کارشناسی ضوابط جدید مربوط به نحوه محاسبه و تبدیل دارایی ها و بدهی های ارزی به ریال و بررسی آثار آن بر مؤدیان مالیاتی است تا بتوانیم با تدوین پیشنهادهای اصلاحی، از حقوق فعالان اقتصادی دفاع کرده و نظرات بخش خصوصی را به اداره کل امور اقتصادی و دارایی منتقل کنیم.

وی با اشاره به موضوع رفع تعهد ارزی صادرکنندگان افزود: از سال ۱۴۰۲ موضوع رفع تعهد ارزی تولیدکنندگان با جدیت بیشتری دنبال شده است و در حال حاضر عدم رفع تعهد ارزی موجب محرومیت شرکت ها از مشوق ها و معافیت های مالیاتی می شود. بر اساس بخشنامه جدید نیز سود ناشی از تسعیر ارز متناسب با میزان عدم رفع تعهد ارزی، مشمول مالیات خواهد شد که این موضوع نگرانی هایی را برای صادرکنندگان ایجاد کرده است.

رئیس کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی اتاق یزد با بیان اینکه تعدد نرخ ارز یکی از مهم ترین چالش های موجود در اقتصاد کشور است، گفت: امروز فعالان اقتصادی با نرخ های مختلفی شامل ارز اسکناس، ارز مرکز مبادله، ارز ترجیحی، ارز بازار آزاد و

همچنین نرخ های ثبت شده در اظهارنامه ها و کوتاژهای صادراتی مواجه هستند که هر یک مبنای متفاوتی دارند.

وی ادامه داد: در برخی موارد، صادرکنندگان ارز حاصل از صادرات خود را به بانک تحویل داده و معادل ریالی آن را دریافت کرده اند اما به دلیل مشکلات سامانه ای، رفع تعهد ارزی آن ها در سیستم ثبت نشده است. در حال حاضر پیگیری هایی از طریق سازمان توسعه تجارت برای رفع این مشکل در حال انجام است.

وطن دوست در تشریح فرآیند تسعیر ارز در دفاتر حسابداری اظهار کرد: برخلاف تصور رایج که تسعیر ارز را در دو مرحله می دانند، در عمل سه مرحله شامل زمان انجام معامله، زمان دریافت وجه و پایان سال مالی وجود دارد که هر کدام آثار مالی و مالیاتی خاص خود را دارند.

وی همچنین با انتقاد از نحوه طبقه بندی سود تسعیر ارز در استانداردهای حسابداری گفت: سود تسعیر ارز ناشی از صادرات، ماهیتی عملیاتی و مرتبط با فروش دارد اما در صورت های مالی به عنوان درآمد غیرعملیاتی ثبت می شود. این موضوع در زمان رسیدگی مالیاتی باعث می شود بخشی از این درآمد به دلیل عدم رفع تعهد ارزی از شمول معافیت ها خارج شود.

رئیس کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی اتاق یزد با تأکید بر لزوم تعیین مبنای تسعیر متناسب با شرایط هر صنعت افزود: شرکت هایی که امکان فروش ارز به صورت اسکناس را دارند باید بتوانند تسعیر پایان سال را بر مبنای نرخ اسکناس بانک ملی انجام دهند، در حالی که شرکت های بزرگ فعال در تالار اول از جمله پتروشیمی ها، پالایشگاه ها و صنایع فلزی که ملزم به عرضه ارز در مرکز مبادله هستند، باید نرخ مرکز مبادله را مبنای تسعیر قرار دهند.

وی خاطرنشان کرد: تعدد نرخ های ارز، فرآیندهای مختلف تسعیر و احتمال از دست رفتن مشوق های مالیاتی از مهم ترین دغدغه های فعالان اقتصادی در این حوزه است و اتاق بازرگانی یزد با جمع بندی نظرات کارشناسی، پیشنهادهای اصلاحی خود را برای بررسی و تصمیم گیری به مراجع ذی ربط ارائه خواهد کرد.

محسن رضایی، مشاور مرکز مشاوره کسب و کار اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی یزد با اشاره به آثار نوسانات اخیر نرخ ارز بر فعالیت بنگاه های اقتصادی، خواستار شفاف سازی نحوه برخورد سازمان امور مالیاتی با زیان تسعیر ارز و تعیین تکلیف مبنای نرخ های ارزی در بخشنامه جدید شد.

محسن رضایی درباره تسعیر نرخ ارز حاصل از صادرات اظهار کرد: اگرچه بخشنامه جدید تا حد زیادی منطبق با استاندارد حسابداری شماره ۱۶ تدوین شده و بسیاری از الزامات این استاندارد را پوشش می دهد، اما همچنان ابهاماتی وجود دارد که می تواند در اجرا برای فعالان اقتصادی مشکل ساز شود.

وی با اشاره به نوسانات شدید نرخ ارز در ماه های اخیر افزود: طی سال گذشته و ماه های اخیر، نرخ دلار نوسانات قابل توجهی را تجربه کرده است و همین موضوع احتمال شناسایی زیان تسعیر ارز را در دفاتر بسیاری از شرکت ها افزایش می دهد. در سال های گذشته عمدتاً با سود تسعیر ارز مواجه بودیم، اما شرایط فعلی می تواند منجر به ثبت زیان تسعیر در صورت های مالی بنگاه ها شود.

رضایی نخستین چالش را مربوط به نرخ ارز و مستندات تأمین آن دانست و گفت: در حوزه ارز نقدی، معمولاً صرافی ها فاکتور یا اسناد رسمی برای خرید ارز صادر نمی کنند و حتی در برخی موارد اطلاعات حساب دریافت کننده وجوه نیز به صورت شفاف ارائه نمی شود. از این رو، بسیاری از شرکت ها برای اثبات نرخ واقعی تأمین ارز با مشکل مواجه هستند.

وی ادامه داد: در برخی صنایع از جمله صنعت کاشی، بخش قابل توجهی از صادرات به صورت ریالی انجام می شود؛ به این معنا که خریدار خارجی در داخل کشور ریال تأمین می کند و کالا را تحویل می گیرد، اما شرکت صادرکننده برای رفع تعهد ارزی ناچار است به صورت مستقل ارز تهیه و به بانک ارائه کند. این ارز عموماً از بازار آزاد تأمین می شود، در حالی که مستندات رسمی و قابل استنادی برای آن وجود ندارد.

مشاور مرکز مشاوره کسب و کار اتاق یزد با بیان اینکه بخشنامه جدید بر لزوم وجود مستندات برای تعیین نرخ ارز تأکید دارد، افزود: این موضوع در عمل می تواند برای بسیاری از واحدهای صادراتی چالش برانگیز باشد؛ زیرا سازمان امور مالیاتی برای پذیرش هزینه های ارزی، منشأ تأمین ارز و اسناد مربوط به آن را مطالبه خواهد کرد.

وی در بخش دیگری از سخنان خود به موضوع زیان تسعیر ارز پرداخت و اظهار کرد: در عمل، فرآیند شناسایی آثار تغییرات نرخ ارز در سه مقطع زمانی شامل زمان معامله، زمان تسویه و پایان سال مالی اتفاق می افتد. با توجه به کاهش و افزایش نرخ ارز در ماه های اخیر، انتظار می رود بسیاری از شرکت ها در سال جاری با زیان تسعیر ارز مواجه شوند.

امیرحسینی مشاور حقوقی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی یزد با انتقاد از ابهامات موجود در پیش نویس بخشنامه جدید سازمان امور مالیاتی، بر ضرورت پذیرش هزینه های ارزی مبتنی بر مدارک مثبت و تعیین تکلیف مسئولیت صرافی ها در معاملات «بدون انتقال ارز» تأکید کرد.

وی اظهار کرد: یکی از موضوعات مهمی که در این بخشنامه به طور شفاف مورد توجه قرار نگرفته، وضعیت هزینه های ارزی تأمین شده از طریق صرافی های مجازی است. چنانچه مؤدی بتواند با ارائه مدارک مثبت و اسناد کافی، منشأ تأمین ارز و رابطه قراردادی خود را اثبات کند و شائبه ای از پول شویی وجود نداشته باشد، این هزینه باید به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته شود.

وی افزود: در کنار این موضوع، صرافی ها نیز باید مکلف شوند منشأ وجوه و نحوه انجام تراکنش ها را به صورت شفاف اعلام کنند. نبود چنین الزامی در بخشنامه فعلی می تواند زمینه بروز اختلافات و مشکلات حقوقی برای فعالان اقتصادی را فراهم کند.

مشاور حقوقی اتاق بازرگانی یزد با اشاره به چالش های ناشی از رویه «بدون انتقال ارز» در بازار آزاد گفت: در بسیاری از موارد، شرکت ها براساس سازوکارهای موجود اقدام به تأمین ارز می کنند اما سال ها بعد به دلیل نامشخص بودن منشأ برخی حساب های معرفی شده از سوی صرافی ها، با پرونده های قضایی و اتهامات احتمالی مواجه می شوند.

وی تصریح کرد: صرافی ها باید مسئولیت معاملات انجام شده را بپذیرند و همانند سایر فعالان اقتصادی، صورت حساب و مستندات رسمی ارائه دهند. نمی توان پذیرفت که صرافی از منافع این معاملات بهره مند شود اما مسئولیت حقوقی و کیفری ناشی از آن متوجه مدیران شرکت ها باشد.

امیرحسینی با بیان اینکه فعالان اقتصادی نمی توانند هویت و سوابق تمامی حساب هایی را که از سوی صرافی ها معرفی می شود بررسی کنند، افزود: اگر رویه «بدون انتقال ارز» مورد تأیید سیاست گذار است، باید سازوکار قانونی و مسئولیت های مرتبط با آن نیز به صراحت در بخشنامه مشخص شود. در غیر این صورت، شرکت هایی که مطابق مقررات موجود عمل کرده اند، با مشکلات جدی حقوقی روبه رو خواهند شد.

وی همچنین به مشکلات موجود در زمینه استعلام های بانکی اشاره کرد و گفت: در برخی پرونده ها، مراجع رسیدگی کننده از مؤدیان

می‌خواهند شخصاً از بانک‌ها استعلام دریافت کنند، در حالی که بانک‌ها عموماً پاسخگوی اشخاص حقیقی و حقوقی در این زمینه نیستند و حتی در مواردی از ارائه اطلاعات خودداری می‌کنند.

علی زارع‌زاده، ممیز اداره امور مالیاتی یزد با تأکید بر لزوم رعایت رویه‌ای واحد در محاسبه و ثبت نرخ ارز، گفت: مؤدیان نمی‌توانند ارز خود را با نرخ مرکز مبادله تأمین کنند اما برای شناسایی زیان تسعیر ارز از نرخ بازار آزاد استفاده کنند.

علی زارع‌زاده درباره تسعیر نرخ ارز حاصل از صادرات اظهار کرد: بر اساس بند ۲۶ استاندارد حسابداری شماره ۱۶، در شرایطی که نرخ‌های متفاوتی برای ارز وجود دارد، باید نرخ مبنای ثبت و محاسبه قرار گیرد که جریان نقدی آتی ناشی از معامله بر اساس آن شکل می‌گیرد.

وی افزود: اگر یک واحد اقتصادی ملزم به تأمین ارز از تالار اول یا دوم مرکز مبادله باشد، تمامی ثبت‌های حسابداری و محاسبات مربوط به تسعیر ارز نیز باید با همان نرخ انجام شود. در چنین شرایطی پذیرش زیان تسعیر ارز تنها زمانی امکان‌پذیر است که بر مبنای همان نرخ معامله اولیه قابل اثبات باشد.

زارع‌زاده یکی از چالش‌های مهم در رسیدگی‌های مالیاتی را استفاده از نرخ بازار آزاد عنوان کرد و گفت: در بسیاری از موارد، مؤدیان ادعا می‌کنند ارز مورد نیاز خود را از بازار آزاد تأمین کرده‌اند، اما اثبات نرخ واقعی خرید ارز به دلیل نبود اسناد رسمی و عدم صدور صورت‌حساب از سوی برخی صرافی‌ها با دشواری مواجه است.

وی ادامه داد: با وجود الزامات قانونی از جمله سامانه مؤدیان و قوانین مرتبط با شفافیت معاملات، همچنان در برخی موارد صرافی‌ها صورت‌حساب رسمی صادر نمی‌کنند و همین موضوع فرآیند پذیرش بهای تمام‌شده واردات و محاسبات ارزی را با چالش مواجه ساخته است.

ممیز اداره امور مالیاتی یزد در خصوص رسیدگی به پرونده‌های مرتبط با واردات بدون انتقال ارز نیز اظهار کرد: در این‌گونه موارد، اولویت با اسناد و مدارک مثبت از جمله مستندات تأمین ارز، اسناد تسویه و ثبت‌های حسابداری طرفین معامله است و چنانچه این مدارک ارائه شود، مبنای رسیدگی قرار خواهد گرفت.

وی افزود: در صورت نبود مستندات کافی، نرخ‌های اعلامی از سوی مراجع رسمی و ذی‌صلاح نظیر بانک مرکزی، مرکز مبادله یا بانک ملی در تاریخ انجام معامله، ملاک محاسبات و رسیدگی مالیاتی خواهد بود.

زارع‌زاده با اشاره به نحوه اثبات نرخ ارز در فرآیندهای مالیاتی تصریح کرد: هرگاه مؤدی مدعی خرید ارز با نرخ بالاتر از نرخ‌های رسمی باشد، موظف است این موضوع را با مدارک و مستندات معتبر اثبات کند؛ در غیر این صورت، سازمان امور مالیاتی نرخ‌های رسمی را مبنای محاسبه قرار خواهد داد.

وی خاطرنشان کرد: در مواردی که مؤدی بتواند نرخ‌های اعلامی در تابلوی بانک ملی یا سامانه سنا را به‌عنوان مستند رسمی ارائه کند، این نرخ‌ها نیز می‌توانند در فرآیند رسیدگی مالیاتی مورد پذیرش قرار گیرند.

شماره ۲ - صورتجلسه کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی

امور کمیسیون ها، شوراها و تشکل ها

شماره ۲ - صورتجلسه کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی

فرم شماره (۲) - صورتجلسه کمیسیون کار، سرمایه، مالیات و تأمین اجتماعی

پیشنهادهای / مصوبات جلسه	
مجرى	پیشنهاد / مصوبه ۱
اتاق بازرگانی یزد	مصوب گردید موارد مطرح شده در جلسه در زمینه اصلاح قانون تسعیر ارز به صورت نامه به اداره کل امور اقتصاد و دارایی استان یزد منعکس گردد.